

VLAAMSE GIDS, De, algemeen maandschrift van liberale strekking, opgericht in 1905, hoofdzakelijk op kunst en literatuur gericht, maar ook met ruime aandacht voor problemen van ideologische, filosofische, politieke en algemeen culturele aard.

De Vlaamse Gids was een initiatief van **Paul Fredericq**, **Max Rooses** en enkele liberale geestverwanten. Van bij de aanvang bestond een grote openheid voor Vlaamsgezinden van diverse strekkingen, daartoe aangespoord door een samenwerkingsgezinde Rooses. Het blad sloot aan bij het *Nederlandsch Museum* (1874-1894) en het *Tijdschrift van het Willemsfonds* (1895-1905). Aanvankelijk startte het als tweemaandelijks tijdschrift onder leiding van **Hendrik de Hoon**, **Pol de Mont**, **Fredericq**, **A. Ley**, **Rooses**, **Constant Stoffels** en **Jozef-Frederik Vercoullie**. Het werd toen uitgegeven door *De Nederlandsche Boekhandel* te Antwerpen. Behalve bijdragen over literatuur en geestesleven nam het blad ook mededelingen van het *Willemsfonds* op. De uitgave werd door de Eerste Wereldoorlog onderbroken en het duurde tot 1922 eer het tijdschrift weer verscheen, nu met een enigszins gewijzigde redactie, namelijk **Maurits Basse**, **Camiel de Bruyne**, **De Hoon**, **Louis Franck**, **R. Kreglinger**, **Maurits Sabbe**, **Herman Teirlinck**, **Vercoullie** en **René Verdeyen**. Het bleef een tweemaandelijks en vanaf 1924 een maandelijks blad. Secretaris was **Pol Anri**, die tot de Tweede Wereldoorlog de spil zou blijven van de administratieve onderneming.

In 1937 had Sabbe de beleidslijn bevestigd: "Tot bepaalde partijpolemieken of tot propagandistische doeleinden heeft ons maandblad zich nooit ge-

leend. Alleen werden de onderwerpen van wijsbegeerte, politieke of economische aard in den regel getoetst aan de beginselen die in het huis de leiding geven. Het gebeurde echter even dikwijls dat de auteur van dergelijke studiën zich op een louter objectief standpunt plaatste en zich van goed- of afkeuren onthield, of te gelijk het voor en het tegen liet hooren." Op zuiver literair gebied ging de redactie nog ruimer te werk. Vaak werden bijdragen gepubliceerd van schrijvers die niet op het wijsgerige of politieke terrein van het tijdschrift stonden. Die lijn werd doorgetrokken na de Tweede Wereldoorlog, toen in december 1945 een nieuwe reeks als 30ste jaargang begon, dankzij de stuwkracht van **Julius Hoste (jr.)**.

Na een onderbreking tijdens de oorlog was de redactie in 1945 samengesteld uit **André de Ridder**, **Hoste**, **Karel Jonckheere**, **Jan Schepens**, **Marcel Stijns**, **Teirlinck**, **J. van Tichelen**, **Hans van Werveke** en **Verdeyen**. Van 1945 tot 1961 was Schepens uit Brugge redactiesecretaris.

Sedert 1945 is het blad herhaaldelijk van uiterlijk veranderd en werd de redactie geleidelijk aangepast en aangevuld. Uitgeverij en drukkerij **Het Laatste Nieuws** en uitgeverij **Hoste** stonden na de oorlog voor de productie in. Als nieuwe redactieleden trok men in 1954 onder meer **Raymond Brulez**, **Pieter Lambrechts**, **M. Rutten** en **J. Walravens** aan. Deze laatste zou het secretariaat van 1961 tot 1965 waarnemen. Na het overlijden van Walravens werd **Jaak Brouwers** redactiesecretaris. Vaak werd aandacht besteed aan onderwijs, muziek in Vlaanderen, wetenschappen, vrijzinnige levensbeschouwing, V.B., actuele plastische kunst en de toekomst van de Nederlandse taal. In themanummers werd geregeld het oeuvre van één auteur behandeld.

Vanaf 1968 werd *De Vlaamse Gids* op de persen van Antigoon te Antwerpen gedrukt. De uitgever was **J. Hoste** en de eindredactie bestond uit **Frans Strieleman**, met **Fernand Papon**, **Willem M. Roggeman** en **Marcel van der Bruggen**. Tot de nevenactiviteiten behoren sedert 1947, aanvankelijk in Oostduinkerke, later in Den Haan en Knokke, de jaarlijkse Dagen van *De Vlaamse Gids*. Het zijn ontmoetingsdagen voor medewerkers en lezers, met forumgesprekken over culturele problemen.

Vanaf 1973 wordt de samenwerking met het Willemsfonds expliciet in het blad vermeld. Vanaf 1979 staat de Stichting *De Vlaamse Gids* in voor beheer en directie. Tussen 1985 en 1993 werd in het blad een tweede periodiek opgenomen, *Boek en Bibliotheek*. *Tweemaandelijks tijdschrift van de Bibliotheekvereniging van het Willemsfonds*, waardoor de oude verwevenheid met dit cultuurfonds andermaal werd benadrukt. Vanaf 1994 (78ste jaargang) verschijnt het blad met een nieuwe vormgeving en een nieuwe onafhankelijke redactie onder leiding van **Jos Borré**. Uitgever is nog steeds de Stichting *De Vlaamse Gids*. Het tijdschrift biedt een podium,

zowel aan vaste waarden als aan nieuwkomers en wil “een open huis” zijn. Zoals in het verleden verschijnen geregeld themanummers.

LITERATUUR: R. Roemans, *Bibliographie van de Moderne Vlaamsche Literatuur*, 1893-1930, I, 1932; – R. Roemans en H. van Assche, *De Vlaamse Gids. Bibliografie van de Vlaamse Tijdschriften van 1930 tot en met 1958*. Aflevering 2, 1960; – H. van Assche en R. Baeyens, *De Vlaamse Gids 1959-1968. Bibliografie van de literaire tijdschriften* (reeks I: Vlaams literaire tijdschriften vanaf 1930, aflevering 2 bis, 1983) en (Reeks III, de literaire tijdschriften vanaf 1969, jaarlijks verschenen vanaf 1970; – M. Somers, ‘Het ontstaan van De Vlaamsche Gids’, in *De Vlaamsche Gids*, jg. 71, nr. 4 (juli-augustus 1976), p. 64-71.

ILLUSTRATIE(S), zie: liberale partij.

PIET VAN BRABANT* EN MARC SOMERS